

"Velika trojica" se sporazumela o vojaškem programu

BITKA ZA BERLIN SE JE ZAČELA

Rusi so na sedmih krajih prekoračili reko Odro vzhodno od prestolice

LONDON, četrtek, 8. feb. — Kakor razvidno iz nemških radijskih oddaj, je Rdeča vojska prekoračila reko Odro na fronti tik pred Berlinom na sedmih krajih, kar pomeni, da se je glavna bitka za nemško prestolico dejansko pričela.

Kar se tiče poročil iz Moskve, je sovjetski polnočni komunikacij edinole naznanil, da prva beloruska armada maršala Žukova vodi čistilne operacije na vzhodni strani Odro in da je zavzela devet nadaljnjih krajev južno od Kuštrina. Med temi se nahaja Künersdorf, tri milje od Frankfurt, kjer je bilo pozorišče velikega nemškega poraza od strani Rusov leta 1759.

Ruska poročila, da se ruske sile maršala Žukova nahajajo na zapadnem bregu Odro, so neupadljiva. Neka radijska oddaja iz Moskve je citirala poročilo v organu Rdeče vojske, v kateri je bilo rečeno, da se boji vršijo na "utrujenih predpoljih Berlina." Iz teh in nemških poročil je razvidno, da se čete Rdeče vojske nahajajo kakih 30 milj od nemške prestolice.

23 milijonov Nemcev je brez doma v rajhu

PARIZ, 7. feb.—Informacije, ki jih je objavil zavezniški glavni stan izkazuje, da je sedanja ruska ofenziva dvignila število nemških vojnih beguncev v nočnejši Nemčiji na 23 milijonov, oziroma več kot en tretjina predvojne prebivalstva Nemčije.

Pred začetkom ruske ofenzive proti Berlinu je zavezniška zračna ofenziva pregnala iz domov 20 milijonov Nemcev. Kako se bo pomagalo tem ljudem, je zavezniška zadeva, kajti zavezniški načrti za vojaško okupacijo Nemčije po kapitulaciji ne predvidevajo nobene zunanje pomoči za rehabilitacijo nemških mest.

Zavezniki pa bodo storili vse, kar je v njih moči, da pomagajo ljudem, ki so bili pritirani v tla se, da se v Nemčiji nahajajo šest milijonov teh ljudi, ne da bi se vključilo francoske, ruske in druge zavezniške vojske ujetnike.

So. Chicago, Ill. — Pri družini Mike Chande, so se zglasile vile rojenice in pustile hčerko, ki se z mamo vred dobro počuti.

Nemška grozodejstva pred begom iz Lodza na Poljskem

Kako so naciji tik pred prihodom Rdeče vojske sistematično pobili tisoč političnih jetnikov

LODZ, Poljska, 3. feb. (Poroča W. H. Lawrence v New York Times). — To je zgodba, kako so Nemci zadnje dni pred osvoboditvijo Lodza pomorili od enega do tri tisoč poljskih političnih ujetnikov. To grozodejstvo predstavlja višek nemške okupacije v tem mestu, kjer so tekom zadnjih petih let in pol poslali v suženjstvo ali smrt 250,000 židov, medtem ko je bilo v istem času 150,000 Poljakov odtiranih v Nemčijo na prisilno delo.

To zadnje grozodejstvo potrjujejo očitvidi in delno pa tudi pisec tega poročila, ki je videl na stotine sežganih človeških trupel v jetnišnici Rodogoszcz, kjer se je poprej nahajala tekstilna tovarna, in so jo Nemci pogrnili v zrak in požgali z jetniki, ki so se nahajali notri.

Neverjetno, kdor ne vidi dejstev sam

Svoj krvavi posel so Nemci dokončali komaj par ur pred prihodom Rdeče vojske v Lodz, ki je bilo nekoč važen center tekstilne industrije.

Kakor vsa poročila o grozodejstvih, tako je tudi to skoro neverjetno, dokler človek ne vidi dejstev na svoje lastne oči, ampak kakor v Majdaneku in Varšavi, tako so tudi tukaj Nemci pustili za seboj sledove svojega zverinstva. Vsakdo, ki jih vidi, mora priti do zaključka, da sovražnik, proti kateremu se borijo Združeni narodi, ne pozna nobene meje brutalnega divjaškega uničenja.

Posebno mesto v arhivu nemškega zločinstva

Lodz zasluži posebno mesto v arhivu nemških vojnih zločincev.

To mesto, kjer so bili nemški stanovanjci in kapital dobrodošli po prvi svetovni vojni za zgradbo tekstilne industrije, je bilo inkorporirano v Nemčijo in prekrščeno v Litzmannstadt na čast nemškemu generalu, ki ga je zavzel v prvi svetovni vojni. Skoro ena četrtina prebivalcev je sestojala iz Nemcev, ki so živeli v miru in blagostanju s svojimi sosedi do septembra 1939.

Samo 877 židov ostalo živih od 250,000

S prihodom nemške armade so ti Nemci zopet postali nemški državljani in pridružilo se jim je 150,000 nemških kolonistov, ki so postali gospodarji tega mesta.

Od 250,000 židovskih prebivalcev jih je ostalo živih samo 877. Računa se, da jih je 70,000 umrlo od lakote in jetike. Ostali so bili razposlani v razna koncentracijsko in delavska taborišča, med drugim tudi v Majdanek in Oswiecim, kjer jih je večina, ako ne vsi, pomrla.

Žrtve zadnjega masakra so bile pobite po ruskem predrtju nemške linije ob Višli, ko je lokalni poveljnik vedel, da Nemci ne bodo mogli obdržati Lodza, in ko niso imeli Nemci niti več časa, da bi uničili važna industrijska podjetja ali da bi di-

AVTOR NOVE KNJIGE O BORBI V JUGOSLAVIJI

Major Louis Huot

Major Louis Huot od armade Združenih držav, kateri je započel v oktobru 1943 skrivnostni prevoz zalog iz Barija v Italijo, preko Jadrana za armado maršala Tita v Jugoslaviji, nam opisuje zdaj to zgodovinsko važno operacijo v posebni knjigi z naslovom "Guns for Tito", katera izide proti koncu februarja.

Oni, ki so imeli priliko videti prve iztise te knjige, so naravnost navdušeni zanjo. Louis Adamič jo smatra za čudovito naslednico njegove knjige "My Native Land". Čita se gladko in je napeta kot detektivska povest.

Major Huot je bil eden izmed prvih zavezniških častnikov, ki so se srečali z maršalom Titom na njegovem tajnem glavnem stanu v Jajcu v Bosni.

Pazite za nadaljna naznanila o tej knjigi, katera mora prav posebno zanimati vsakega Jugoslavana v Ameriki.

Novi grobovi

JOSEPH LOVŠIN

Po kratki in mučni bolezni, srčni napaki, je umrl na svojem domu Joseph Lovšin, star 58 let, stanujoč na 1223 E. 85 St. Doma je bil iz Dolenje vasi pri Ribnici, kjer zapušča sestro Julijo in več sorodnikov. Tukaj je bival 34 let in je bil član društva Carniola Tent št. 1288 T. M., društva Ribnica št. 12 S. D. Z. in društva Naprej št. 5 S. N. P. J. Tukaj zapušča žalujočo soprogo Uršulo, rojeno Kozina, doma iz istega kraja kot on, ter devet otrok: Vian, poročeno Gedeon, Frances, poročeno Herron, Alice, poročeno Ronyetz, Cpl. Anthony, v Galesburg, Ill., Joseph, ki je policist na Havajih, Capt. Lad-die, v Dutch East Indies, Sgt. Raymond, v Kelly Field, Texas, Florence in James, ter pet vnukov, brata Franka tukaj, ter v Minnesoti brata Antona, in več sorodnikov. Pogreb se bo vršil v soboto ob 8:15 uri zjutraj iz hiše žalosti, pod vodstvom Joseph Zele in sinovi pogrebnega zavoda, ter ob 9. uri zjutraj v cerkev sv. Tomaža, na Ansel Rd. in Superior Ave., in nato na Calvary pokopališče.

ROJEN JE BIL V CLEVELANDU, TER JE BIL DOBRO POZNAN MED MLADINO, KER SE JE UDELEŽEVAL PRI ŠPORTNIH IGRAH, POSEBNO V ŽOGOMETU. Bil je član društva Ilirski vila št. 173 ABZ, katerega društva je njegov oče že več let tajnik, in društva France Prešeren št. 17 SDZ. Tukaj zapušča žalujoče starše, očeta Franka, doma iz Trnovega pri Ilirski Bistrici, in mater Mary, rojeno Cesarek, doma iz Ribnice, ter več sorodnikov. Družina stanuje na 1141 E. 66 St.

Truplo bo dospelo v Cleveland v petek ob polnoči in na mrtvaški oder v Železovem pogrebem zavodu na 6502 St. Clair Ave., bo položeno v soboto ob 3. uri popoldne. Pogreb z vojaškimi obredi se bo vršil v ponedeljek ob 9:15 uri zjutraj iz pogrebnega zavoda, ter ob 10. uri v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče.

PAUL DRAGANIČ

Na stolu sedečega so našli mrtvega, Paul Draganiča, star 48 let. Stanoval je na 7510 St. Clair Ave. Doma je bil iz občine Kaplje na Hrvaškem. Družina, s katero že več let ni živela, stanuje na 7702 Sagamore Ave. Zapušča ženo Anno, rojeno Hrvatini, in sedem otrok, iz-

Ruska zahteva za reparacije v delu pred unijsko konferenco

LONDON, 7. feb.—Na svetovni konferenci delavskih strokovnih unij, katera se bo začela tukaj prihodnji torek, bo ruska delegacija predložila zahtevo, da se odobri raba nemškega dela za popravilo in obnovo pokrajin, ki so jih razdejali Nemci. Ruska delegacija bo morda skušala dobiti odobritev coletne konferen-ce svojega stališča, kar utegne biti ena izmed najvažnejših točk na zborovanju.

Rusi bodo argumentirali, da se mora Nemce prisiliti, da Nemci popravijo vse, kar so uničili. Britski unionisti ne gredo tako daleč, akoravno priznavajo, da bi Nemci morali poravnati materialno škodo, ne rečejo pa, na kakšen način naj bi se to napravilo.

Stališče britskih delavskih voditeljev

Toda, ako imajo nemški delavci izvršiti obnovo razdejanih pokrajin, tedaj britski delavski voditelji predlagajo, da se človeške reparacije nadzirajo z imenovanjem medzavezniške komisije, katera bi nadzirala razdelitev delavcev med razne dežele, protekcijo delovnih razmer, mezd in ur, da se prepreči degradacija človeških reparacij v suženjsko delo, in ki bi določila definitivno dobo, tekom katere bi se tako delo rabilo.

More se reči, da Angleži, ki se boje, da bo v Angliji po vojni morda nekoliko brezposelnosti, ne odobravajo ideje, da bi se rabilo nemške delavce za popravilo vojnega razdejanja v njihovi lastni deželi.

AFL ne bo zastopana na konferenci

Kakšno stališče bodo zavzeli francoski delavski voditelji, ni znano. Mešani so tudi občutki glede te ideje med delegacijo CIO iz Zedinjenih držav. Vodja te skupine, Sidney Hillman, ima priti semkaj v teku prihodnjih dni.

Ameriška delavska federacija je rabo prisilnega nemškega dela za vojne reparacije ponovno kritizirala kot "suženjstvo" in je odklonila povabilo na svetovno konferenco iz razloga, ker delegacije iz Sovjetske unije ne priznava kot predstavnice svobodnih delavskih unij.

Zastopanih bo 30 držav

Na konferenco se pričakuje nad 200 delegatov, ki bodo predstavljali 40 različnih centralnih organizacij iz več kot 30 držav. Med temi bodo tudi predstavniki iz Jugoslavije.

Značilno je dejstvo, da bodo med delegacijo iz Francije zastopniki katoliških kot socialističnih in komunističnih unij, in na vsak način bo zastopano tudi delavstvo iz Belgije in Italije.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonдов in vojno-varčevalnih znamk!

med katerih se dva nahajata v armadi, in brata Antona, v starem kraju pa zapušča štiri brate in sestro. Pogreb oskrbuje A. Grdina in sinovi pogrebni zavod.

KONFERENCA NEKJE OB ČRNEM MORJU NAZNANILA SPORAZUM O ZAKLJUČNI FAZI VOJNE

Prva objava s konference med Rooseveltom, Stalinom in Churchillom dana v javnost

WASHINGTON, 7. februarja. — Danes je bilo uradno naznanjeno, da velika trojica, sestojeca iz glavarjev treh zavezniških velesil, zboruje nekje "v ozemlju ob Črnem morju," skupno z naznanilom, da je bil dosežen širokopotezen sporazum za spojitve vojaških in političnih moči Sovjetske unije z močmi Zed. držav in Velike Britanije za poraz in okupacijo Nemčije.

Tozadevna izjava je bila objavljena istočasno v Washingtonu, Londonu in Moskvi. Rečeno je, da je bil dosežen "popoln sporazum za vzajemne vojaške operacije" in za izmenjavo "najpopolnejših informacij."

Vesti o zborovanju "velike trojice" se izkazale pravilne

V naznanilu se je prvič odkrilo, da se predsednik Roosevelt, maršal Stalin in premier Churchill nahajajo na skupnem zborovanju, ampak ime kraja, kjer se vrši konferenca "velike trojice," ni specifično omenjeno. Vesti, ki so krožile tozadevno v zadnjih dneh, so bile s tem potrjene.

V tej zvezi je bilo danes v Washingtonu odkrito edino to, da je predsednik Roosevelt zapustil Washington kmalu po 20. januarju, ko je nastopil svoj četrti termin.

Popoln komunikacij bo objavljen ob zaključku konference

Vojaški štabi treh vlad delajo skupno na detajlnih načrtih za popoln poraz Nemčije. Program velike trojice vključuje okupacijo in kontrolo Nemčije, rešitev ekonomskih in političnih problemov osvobodene Evrope in čim zgodnejše organiziranje trajne mirovne konference na temelju, ki je bil položen na konferenci v Dumbarton Oaks.

Uradno se naznanja, da bo ob zaključku konference objavljen komunikacij o vsem delu, ki ga je izvršila konferenca velike trojice.

Ureditev evropskih meja se baje odloži

LONDON, 7. februarja. — Tukaj se poroča, da bo premier Churchill predlagal konferenci velike trojice, ki se vrši nekje ob Črnem morju, da se ureditev povojnih meja v Evropi odloži, dokler ne bo na konferenci imela zastopstva tudi Francija.

Naznanilo, ki je bilo objavljeno tukaj nocoj, sploh ne omenja razprav o novih mejah, poudarja pa popoln sporazum, ki je bil dosežen glede vojaških operacij za poraz Nemčije.

Amerikanci so začeli rušiti Siegfried linijo

PARIZ, 7. feb.—Tretja ameriška armada je danes vrgla več divizij svojega moštva preko rek Our in Sure v Nemčijo iz Luksemburga na desetih točkah v razdalji 24 ur, medtem ko so čete prve ameriške armade na sektorju blizu Schleidena ob reki Olef udarile skozi zadnje poglavitne obrambe Siegfriedove linije.

S tem so zavezniške sile napravile drug predor nemške obrambe na centralnem sektorju zapadne fronte.

Zavezniški častniki izjavljajo, da je jasno, da se Nemci ne borijo več s tistim ognjem kot so se poprej, odkar prihajajo poročila o porazih nemške vojske na vzhodni fronti. Včeraj se je skupina nemških vojakov na nekem sektorju, broječa nad 200 mož,

NEMCI SO POZABILI NA SVOJE LASTNO ZNAMENJE

ROTGEN, Nemčija, 6. feb.—Ko so ameriške čete zavzele Imgenbroich, je nemška posadka zbežala in pustila za seboj še popolnoma svež napis, ki se je glasil: "Vsak umik je nemogoč. Od tu naprej je Nemčija."

SREBRNA POROKA

Danes obhajata 25-letnico srečnega zakonskega življenja Mr. in Mrs. Lawrence Kožuh, stanujoča na 12221 Lena Ave. Otrci, sorodniki in prijatelji jim izrekajo svoje čestitke, ter jima želijo, da bi v zdravju in sreči dočakala zlato poroko.

SEJA

Jutri večer, ob 8. uri se vrši seja društva Svoboda št. 748 SNPJ v SDD na Waterloo Rd. Asesment se bo pričelo pobirati ob 7. uri. Članice so vabljenje, da se udeležijo polnoštevilo.

podala, čim je postalo pasno, da bi bil nadaljni odpor z njih strani zman.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE - HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Cleveland in po pošti izven mesta):
For One Year - (Za celo leto) \$6.50
For Half Year - (Za pol leta) 3.50
For 3 Months - (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year - (Za celo leto) \$7.50
For Half Year - (Za pol leta) 4.00
For 3 Months - (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year - (Za celo leto) \$8.00
For Half Year - (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

HAROLD LASKI (London):

ROOSEVELTOVA PRILIKA

Vsi govorimo z odkritim občudovanjem o velikanskem zamahu ruske zimske ofenzive. Mesto za mestom pada v njihove roke. Bratislava in Berlin, oba že občutita strašansko silo tega navala. Danes je še prezgodaj, da bi mogli trditi, da bo ta ofenziva končala vojno v Evropi. Nikakor pa ni prezgodaj, da rečemo, da je to tako ogromen udarec, da Nemci nimajo nobenih izgledov, da bi si opomogli še v teku tega leta.

Maršal von Rundstedt je vrge v Ardenski gozd močnejše rezerve, katere bi bolj previdno vodstvo brez dvoma hranilo za odločilni trenutek, da z njimi poskusi zadržati to povodenj, ki je v teku komaj dveh tednov prišla tako daleč naprej in tako globoko v nemško zemljo, da ogroža najbolj vitalne točke nacizma. Danes prerokovati, da je to zadnja zimska kampanja v Evropi, ni več domnevanje, temveč jasna napoved.

Toda, ko se bodo preganjali nacisti začeli predajati, kaj bomo storili mi? Kdorkoli zre na dogodke v Evropi, bo spredel, da je Churchill vedno manj pravi vodja britanske države, in to tem manj čim bližje smo zmagi. Vedno bolj pa postaja vodja in zaščitnik britanskih torijev.

Stalin ni povedal nikomur, kaj namerava. Dogodki in njihov razvoj pa nam je pokazal, da je tudi on zaščitnik, zagovornik svojih interesov. Obnovil je že zgodovinsko zvezo z novo Francijo. Poleg tega pa ima še nad seboj to veliko nalogo, da mora skrbeti za obnovo velikanskih predelov Sovjetske unije, katere je Hitler opustošil z ognjem in mečem. Mogli bi sklepati tudi iz njegovih mirovnih pogojev, stavljenih Hitlerjevimi satalitom kot Romuniji, Bolgariji in Madžarski, da je odločen, ne pristati na preostre pogoje za mir z Nemčijo, ki bi utegnili povzročiti v teku enega pokoljenja novo vojno. Ako si ogledamo politični razvoj, bomo prišli do zaključka, da je prva in najvažnejša ruska skrb vprašanje trajnega miru in varnosti, ter da Stalin misli, da ne bo težko usmeriti te ogromne energije, ki so izvojevale te velike zmage, v nova in konstruktivna dela miru.

Naši najhujši problemi v Evropi prihajajo od tega, ker ne vemo, kaj so cilji Churchilla in kaj bo mogel storiti predsednik Roosevelt. Nimamo nobenega pravega vpogleda v to, kaj je Churchillovo naziranje napram Franciji. Veliki so naši dvomi glede njegovih namenov v pogledu osvobodilnih pokretov v Belgiji, Grčiji in Italiji. Dejstvo, da se je postavil tako odločno na stran maršala Tita, potrjuje le to, da mu ni preostalo ničesar drugega vzpričo odločnega in definitivnega ruskega stališča. Ameriška politika pa je tako tajinstvena kot zaprta knjiga, zapečatena s sedem pečati.

S hvaležnostjo smo slisali, da predsednik Roosevelt ni le jako odločno govoril proti politiki sile, temveč to politiko sile tudi definiral z občudovanja vredno natančnostjo. Toda v Ameriki je precej drugih stvari, ki nam delajo velike skrbi. Zakaj se je ameriška politika v grškem vprašanju omejila na par besed, katere je izgovoril zunanji minister Stettinius? Zakaj je bilo to vse? Čudno se nam tudi vidi, da je najti v Ameriki tako malo zanimanja za demokratizacijo Italije. Vzemirljivo je, da kaže ameriško zunanje ministrstvo tako malo aktivnega zanimanja za Francijo, kateri bi bilo treba pomagati, da bi mogla znova zavzeti svojo upravičeno pozicijo velike sile. Ona stara nasprotnost, ona opozicija proti generalu de Gaulle-u še vedno živi, akoravno zdaj ni več višijske Francije, kateri bi mogel obiskati admiral Leahy.

Čim bolj premišljamo in proučujemo govor, katerega je imel nedavno senator Vandenberg, tem bolj se nam vsiljuje sumnja, da se utegne pokazati po vojni, da Amerikanci morda nimajo pravega smisla za odgovornost, katero imajo v pogledu organizacije povojnega sveta.

Pokazalo se bo morda, da vojna in doba med obema konfliktoma ni našla pravega razumevanja.

Vsi ljudje, katere poznam, so Ameriki globoko hvaležni za veliko vlogo, katero je igrala v tej vojni. Nikdo pa tudi ni zares prepričan, da je predsednik — kljub njegovim plemenitim besedam — in senat razmislil in do dna proučil vse, kar nam prinaša mir. Polom, kajti to je bil polom!, konference za civilno aviacijo, v Chicago, nam jasno kaže, da ameriška vlada ni bila pripravljena in ni znala prav urediti tega vprašanja.

Glede Italije in Grčije pa je jasno, da bi bila jasna, odločna in energična objava politike Washingtona, privedla do čisto različnih zaključkov v tej politični zadevi, o kateri se izraža Churchill brutalno in Eden elegantno — a oba v istem smislu. Po govoru senatorja Vandenberg pa želimo vedeti, kako bo Roosevelt izvedel institucijo štirih svobod. V bistvu je senator Vandenberg le predlagal, da se spremeni načrte iz Dumbarton Oaksa v številne posamezne sporazume, za katere ne bi bilo nobenega jamstva, da se bodo vkoreninili.

Vsi se nadajamo, da se bo nahajal predsednik Roosevelt v doglednem času v razgovorih s Churchillom in Stalinom. Upam, da bo popravil stare krivice, ki so nastale iz starih predsodkov, ter da bo zahteval, da se mora tudi Francija udeležiti teh posvetovanj. Obenem pa upam, da bo zahteval, da morajo seči ta posvetovanja bolj daleč in bolj visoko kot o priliki prejšnjih konferenc.

Niti pomisliti si ne drznem na to, kaj je danes še ostalo od Atlantskega čarterja. Nikakor nisem prepričan, da je bil v Teheranu še tako razburljivo veljaven kot se nam je zdel nekoč. Meni, Angležu, naj bo dovoljeno, da povem predsedniku Roosevelt, da ima v tem svojem četrtem predsedništvu možnost in priliko, da doprinese nekaj velikega k organizaciji trajnega miru na svetu. Ta prilika in možnost je odvisna od njegove odločnosti, da prisili svoje partnerje misliti in ravnati v smislu in v duhu Abrahama Lincolna.

Ako predsednik Roosevelt tega ne bi storil javno in s poudarkom, bi bilo škoda, kajti ves svet bi bil navdušen na njegovi strani. Stori pa to lahko takoj. Po konferenci bo morda že postalo prepozno.

UREDNIKOVA POŠTA

Cerkniško jezero in Pivka

Cleveland, Ohio. — Naj nekoliko opišem, kako so me dobili Cerkijani v svoje društvo Cerkniško jezero, št. 59 SDZ.

Leta 1935 srečam na Waterloo Rd. Rožanca, ki me je vprašal, če sem član S. D. Z. Ko sem mu odgovoril, da nisem, me takoj vpraša, če hočem sedaj postati član, ker da bodo ustanovili tukaj v Collinwoodu novo društvo SDZ. Odgovoril sem mu: "John, ti si prvi, ki me je vprašal, če sem član SDZ. Ne, nisem. Lahko bi že bil, toda žali bog, doslej me ni še nihče vprašal, n'aj pristopim."

Kmalu potem pa srečam Penkoto, nakar mi še on govori in pihna na dušo in pravi, da bodo ustanovili novo društvo SDZ. Precej časa sva debatirala o tem, nakar sem mu objubil, da postanem član tega društva oziroma SDZ. Ko sem ga vprašal, kakšno ime bodo dali društvu, mi je odgovoril, da ne ve in da bo to sklenjeno na seji. On pa je vedel, toda mi ni hotel povedati.

Ko pridem potem na sejo, vidim, da so tamkaj zbrani sami Cerkijani, nakar sem takoj vedel, da ne bo nič z društvom Pivka. Večina povsod zmaga in tako so dali društvu ime Cerkniško jezero. Kaj sem hotel? Sam nisem mogel doseči, da bi dali društvu ime Pivka.

In tako me imajo sedaj Cerkijani. Tony Wise mi je dal takoj ime: Cerklan si, pa si pomagaj! Na drugi seji mi pa da Tony zopet drugo ime, katerega pa ne smem zapisati. Na vse to pa pride še France Branislav ter mi začne moliti "roženkranc", kakor s a m o on zna. Sam sem bil med njimi in nihče se ni potegnil zame, ako ne Pivčan, in tako so me proglasili za Cerkлана.

Toda, šalo na stran! Nič mi

ni žal in ponosen sem, da sem ustanovni član SDZ in društva Cerkniško jezero, št. 59. Tekom preteklih desetih let smo imeli mnogo zabave po sejah in nobenega prepira, smeha pa na koše. Jaz Cerklane vedno dražim in to še danes.

Naše društvo je sklenilo, da dostojno proslavi svojo desetletnico s programom in plesom v dvorani in na odru Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. Prireditev bo v soboto, 10. februarja; začetek ob sedmih zvečer. Kakor rečeno, bo kratek program, po programu pa ples v zgornji dvorani; za ples bo sviral Vadalov orkester.

Pripravljeni odbor bo poskrbel vse potrebno; Tony Wise že nekaj časa hodi po Waterloo Rd. in nekaj išče. Torej vabim vse, da se udeležite in vidite Cerklane v vsej njihovi gloriiji, pa tudi midva z Jerebom bova tam. Jaz sem Pivčan, on pa Gorjanec.

Imamo tudi pevski zbor in bomo tudi zapeli. Kako se bodo glasovi ujeli, kako se bodo naš pevovodja Joe Lončar. Mislim, da pride tudi Mr. Louis Zele, ker je tudi on med ustanovitelji in je bil več let blagajnik tega društva. Mr. Joe Zeleta se pa sicer bojim, ker je pogrebnik, toda vendar ga želim, da bom imel poleg sebe vsaj enega Krašoveca, če me bodo Cerkijani napadli. Če pa pride Louis Zele, potem sem brez skrbi.

Mrs. Škerl me je že pred dvema mesecema vprašala, če bom kaj plesal ob desetletnici našega društva. Menda ja! Na svidenje, Mrs. Škerl!

Se enkrat vabim vse člane in druge prijatelje na prireditev našega društva Cerkniško jezero, št. 59 v soboto večer, 10. februarja.

Na svidenje!

John Sorz, član.

Kdo bi zmeraj tužen bil...

Resnica je, da živimo v jako resnih časih, vendar pa bi ne bilo prav, če bi se kar naprej kislili držali in premišljali o slabih časih in tej strašni vojni. Dan za dnem se pehamo za delom v tovarnah, da tako pomagamo po svojih najboljših močeh našim fantom-vojakom do skorajšnje zmage. Kakor naše telo potrebuje vsakdanje hrane, prav tako jo potrebuje tudi naš duh in par ur razvedrila v veselju družbi bo prav gotovo vsakemu koristilo.

Kdo bi zmeraj tužen bil... poje naša narodna pesem in res je tako. Vse žalovanje nam ne bo prineslo zaželenega miru. Zato je pa potrebno, da se včasih tudi malo razveselimo in si tako okrepimo dušo in telo, da bomo lažje prenašali svoje križe in težave. Zato smo se pa tudi Ložanje skorajžili in sklenili, da povabimo za predpustno soboto vse naše prijatelje v Slovenski dom na Holmes Ave.

Torej sedaj že veste, da sem vam hotel povedati, da v soboto 10. februarja priredi naše društvo Loška dolina predpustno veselico, na katero vabimo vse Ložane, to se pravi, vse naše rojake, ki so doma iz prelepe Loške doline. Ker je pa že tako, da je vedno bolj lušno čeno nas je kaj več skupaj, zato pa vabim tudi vse Bločane, Grahovce, Žerulane, Libsence, Jezirce, Cerkijane, Rakovce. I, no, kaj bom pa še več našteval, saj veste, da želim povabiti vse ve-se-le ljudi in sploh vse, ki ste radi v veselji družbi. Vsi pridite v soboto zvečer v Slovenski dom na Holmes Ave. in boste videli, da vam ne bo žal, kajti veselja bo dovolj za vse.

In to tudi že veste, da kadar Ložanje kaj pripravijo, da to store po vseh predpisih. To se pravi, da bo poskrbljeno za vsestransko potrebo. Kuharice bodo imele na razpolago okusen prigrizek in naši natakari tam pri bari pa najboljše kapljico. Ko se boste z vsem tem okrepčali, se boste pa lahko zavrteli ob zvokih slovenske muzike. Saj so nam godci že objubili, da bodo igrali tako poskočne polke in valčke, da se bodo tudi najbolj otrdele kosti razgibale. Zato se pa le pripravite in že danes sklenite, da v soboto nikamor drugam ne pojdete, kot na veselico k Ložanom. Vstopnina je samo 50 centov in vstopnice pa lahko dobite pri skoro vseh članih našega društva in seveda na večer veselice pa tudi pri blagajni.

Torej, na svidenje v soboto večer v Slovenskem domu na Holmes Ave.

John Znidaršič.

Društvo Srca Jezusovega (samostojno)

Članstvo tem potom opozarjam, da se v nedeljo vrši redna mesečna seja, kot navadno v S. N. Domu soba št. 3, staro poslopje.

Vsi tisti, ki ste mogoče zastali z assessmentom, ste proseni, da ga poravnate na seji ali pa pridite na dom tajnika 25. v mesecu, ko vas tajnik pričakuje doma od 6. do 8.30. Nikar ne nosite assessmenta na tajnikov dom tekom dneva, ker ni nikogar doma. Večkrat sem vam tudi že povedal, da moji otroci niso pooblašteni sprejemati assessmenta, ker za to delo je izvoljen od društva le tajnik. Da ne bo potem nepotrebnih izgovorov.

Vsak član, ki pošlje assessment po kom drugem ali svojih otrocih, naj ve, da je sklep glavne seje, da vsak član tudi letos plača 50 centov za pogrebne stroške. Zato naj vsak tistega pol dolarja priloži k assessmentu in

kdor ni še plačal za lansko leto, da to stori na prihodnji seji. Prosim pa vas vse tudi, posebno tiste, ki ste se na to že kar navadili, da nikar ne čakajte s plačtiljivo assessmenta tri ali štiri mesece, da vas mora tajnik pisмено opominjati na vašo društveno dolžnost. Lahko se dogodi, da vam kartica ne bo pravčasno dostavljena in boste črtan in črtana in — čigava krivda bo to? Tajnikova gotovo ne, ampak prizadetega člana ali članice.

Upošteвайте dobre nasvete in bo prav za vas, kakor tudi za društvo. Z bratskim pozdravom,

Tajnik.

Nemška grozodejstva pred begom iz Lodza na Poljskem

(Nadaljevanje s 1. strani)

Toda najbolj točno sliko tega, kar se je zgodilo, sem slišal iz ust 30-letnega tesarja Františka Zarenskija, ki je ponovno skoro na čudežen način ušel smrti, ki so jo določili zanj Nemci. On je eden izmed treh, o katerih je znano, da so ostali živi, in se je nahajal v ječi od 1941, kamor je bil poslan radi cirkulacije proti - hitlerjevskih letakov.

Kaj pripoveduje jetnik, ki se je rešil

Zarenski, čigar roke so še vedno pokrite z obvezami, da pokrije rane in opekline in čigar živčni sistem se ni okreval od prejšnjih izkušenj, se je nahajal v 4. oddelku jetnišnice, kjer se je nahajalo 900 jetnikov. Koliko jetnikov se je nahajalo v vsem poslopju, sestoječem iz štirih nadstropij, mu ni bilo znano.

En dan pred eksekucijami je ravnatelj jetnišnice ukazal vsem jetnikom, da se podajo v 3. in 4. nadstropje, in okrog 2. ure popoldne na 7. januarja se je začelo klicati njih imena. Potem se jih je ločilo v skupine, broječe petnajst do dvajset parov, in se jim ukazalo, da se podajo doli držeč se za roke.

Jetniki so bili sistematično postreljeni

V prvem nadstropju so stali SS-četniki z brzostrelnimi puškami. Jetnikom je bilo ukazano, da gredo mimo njih. Ko so se pomikali naprej, so padali pod krogli. Večina jih je bila ubitih.

Zaremski se je nahajal v drugi skupini, ampak kroga, ki je bila namenjena zanj, je prevrtila njegove hlače in rokav in samo ožgala kožo. Navzlic temu pa je padel, kakor da je mrtev in njegovo telo je bilo pokrito s trupli ostalih jetnikov.

Ko je streljanje doseglo zgornja nadstropja tovarniškega poslopja, nekateri jetniki niso hoteli priti doli in so skušali celo organizirati slaboten odpor. Potem so bili poslani gor drugi SS-četniki s strojnica-mi, ki so jetnike postrelili na stopnicah ali pa v svojih sobah.

Poslopje jetnišnice zažgano z granatami

Ko so bili četniki prepričani, da je večina jetnikov mrtva, so vrgli v poslopje granate in zažgali poslopje, kjer so popreje kupe mrtvecev in leseno opremo obili z bencinom. Ko so poslopje objeli plameni, so Nemci zavzeli mesta v stolpih na zidu, ki ga je obkrožal in pod močnim žarkometom opazovali, če bo kak jetnik, ki je ostal živ, skušal skočiti iz goreče stavbe. Več jih je poskusilo in so bili ujeti na dvorišču.

Zaremski se je rešil s tem,

da je tekel v 4. nadstropje, kjer je našel sod vode, v kateri si je namočil obleko, potem pa se skril v sodu. Tam je zbežal do skladišča, kjer je ostal skrit do 19. januarja. Ko so dospeli ruski tanki v mesto, so bili prebivalci prišli v bližino tovarne. Ko je Zaremski čul prve poljske glasove, je prišel iz svojega skrivališča, nakar so sosedje odpeljali domov.

Delo Prog. Slovenk za relief v letu 1944

(Nadaljevanje)

Nabrala Mary Krizaj, R.D. Salem, Ohio na pikniku v Salem, O.: M. Tusek, Dover Point, Ohio \$5.00; J. Mihevc, Salem, O. \$2.00; J. Krizaj, Salem, O. \$2.00; Po \$1.00: Dan Nagler, Salem, O.; Mr. Kordan, R. D. Salem, O.; William Dolence, Salem, O.; J. Ceina, Salem, O.; Mr. Brelih, E. Palestine, Ohio; F. Taucar, Dover Point, Ohio; C. Bogataj, Dover Point, Ohio; Mary Celin, R. D. No. 5, Salem, O.; T. Yereb, Barton, O.; Mrak, Cleveland, Ohio; A. P. nedict, Salem, O.; — Po \$1.00: Mr. Lausé R. D. 2, Lisbon, O.; Mr. Valentincic, W. S. Salem, O.; M. Raicic, Girard, O.; Markovic, Jr., Salem, O.; T. Romsek, Dover Point, O.; Cvetan, Iron Valley, Pa.; Taucer, Girard, O.; F. Mozzurik, Salem, O.; F. Pavlin, Canton, O.; Anton Stokovic, Salem, O.; Frank Reyek, Girard, O.; Po 25c: J. Bergant, Dover Point, O.; Mr. Cvelbar, Dover Point, O.; J. Gareš, Soron, O.; T. Mercina, Dover Point, O.; Mr. Gabric, Salem, O.; M. Bostrom, Salem, O.; M. Kikel, Youngstown, O.; Mr. Markovic, Salem, O.; J. Gokovec, Salem, O.; F. Kulovic, Salem, O.; Mozurik, Salem, O.; in Prater Koran, Salem, O. — Skupaj \$27.95.

Nabiralke Anna Pollock Frances Turk \$169.00.

Po \$10.00: Helen Moss, J. Pollock, Mr. in Mrs. Frank C. kvenik, John Metelko, Salem, O. \$40.00; Jennie Kavchnik \$20.00; Po \$5.00: Frank Pekol, Andny in Olga Debelak, A. Debelak, Sophie Odett, Josephine S. bar, Magdalene Tancek. — Skupaj \$30.00. — Po \$3.00: Anton Novak, Rose Sumrada, K. Dolinar in Frank Prevec. — Po \$2.00: Frank Arko, L. Lekse, Frances Svetina, M. Frank, Mr. in Mrs. R. J. Jozek Pograc, Rudolph Frank, Mrs. Anton, Joseph Lanz, Nace Pekol, Stanley lenc, Cyril Obed, Joe X. lence, X. Martin Patolsk. — Skupaj \$30.00. — Po \$1.00: Kodric, Mrs. Anton Stamp, Katy Strnisa, Frances Elizabeth Hribar, Mrs. J. Anton Kozoglav, Joseph mar Mrs. Louis Hoffert, bara Stagar, Frank Anz, Steve Ellish, Mrs. T. F. Jennie Stefe, Mary Modic, ca Bozic, Frank Primozic, rory Zakrajsek, Valeria Mr. in Mrs. D. Ratkovich, in Mrs. Max Schumer, Mrs. G. Seketa, Mr. in Mrs. Gradisher, John Pintaric, Popotnik, Frank Videmsek, la Starin, Peter Starin, L. Mary Bizjak, Frances Mrs. Mary Kolegar, Anton nik in Josephine Turk. — Skupaj \$34.25 poleg \$2.75.

(Daje priložnosti)

Kupujte vojne bonde

LEPI STRIČEK

BEL-AMI

Francoski pisal — GUY DE MAUPASSANT

Prevel — OTON ŽUPANČIČ

(Nadaljevanje)

In kadar je moral domov, da se je šel dinirat h gospe Walterjevi, je sovražil zakrknjeno staro metroso, spominjajoč se mlade, katero se je pravkar razstal, ki mu je utešila hrepenenje in pogasila plamen v travi kraj vode.

Naposled je menil, da se je ravnateljice malone odkrižal; saj ji je bil jasno, skorajda surove izjavil svoj trdni sklep, da ne bo prekinil, kar ti prejme v uradni brzojavki, ki ga je oblikala ob dveh v rue de Constantinople.

Spotoma jo je še enkrat prebrskal: "Danes moram na vsak način s teboj govoriti. Važna, zelo važna stvar. Čakaj me ob večeru v rue de Constantinople. Veliko uslugo ti utegnem napraviti."

"Do smrti Tvoja"

Premišljeval je: "Kaj mi ne zopet hoče ta stara sova? Zopet mi bo trobila in trobila, da me ljubi. Ampak povedati pa le moram. Piše mi o veliki stvari in o veliki uslu-

gi, morda je pa res. Pa Klotilda, ki pride ob štirih! Prvo moram opraviti najpoznejše ob treh. Proketo, da se le ne bi srečali! To ti je križ z babami!"

In pomislil je, da mu edino njegova žena ne dela nikdar preglavic. Živi sama zase, videti je, da ga zelo ljubi—ob urah, določenih za ljubezen, zakaj tega pri Bogu ne zadeni, da bi se mešal strogi red vsakdanjih opravkov pri hiši

Zložno je korakal proti svoji sobi v rue de Constantinople in se ljutil sam pri sebi na ravnateljico:

"A, lepo jo pozdravim, ako mi nima ničesar povedati! Rovtarščina bo proti mojim besedam salonska. Najprej ji razložim, da ne storim več niti koraka k nji."

In stopil je v sobo, da bi čakal gospe Walterjeve.

Prišla je skoraj takoj, komaj ga je zagledala, je vzkliknila: "O, torej si dobil moje brzojavko! Kakšna sreča!"

Hudo se je držal:

"I, našel sem jo v uredništvu, ravno ko sem hotel v zbornico. Kaj hočeš zopet od mene?"

Odvihnila si je bila pajčolan, da bi ga poljubila, in se mu blizala plaša in ponižna, kakor psi-ca, ki je bila že večkrat tepena.

"Kako si trd z menoj... Kaj sem ti storila? Ne moreš si misliti, kaj prestajam radi tebe!"

Zagodrnjal je: "Ali boš že zopet začela?"

Stala je prav tik njega, pričakuje nasmeha ali kretnje, da bi se mu vrgla v naročje.

Mrmrala je: "Mar se me ne bi bil lotil, ko delaš tako z menoj; pustil bi me bil mirno in srečno, kakor sem bila. Ali se spominjaš, kaj si mi rekel v cerkvi, in kako si me siloma spravil v to hišo? In sedaj govoriš tako z menoj! Tako me pozdraviš! Moj Bog, moj Bog, kako me mučiš!"

Trdo je udaril z nogo ob tla: "A, tak molči mi že! Meni je tega že dovolj! Niti minuto ne morem govoriti s teboj, pa mi že začneš staro pesem. Saj bi res mislila, da sem te zapeljal v 13 letu in da si bila nedolžna kakor angel. Ne, draga moja, le golo resnico govoriš, jaz nisem zapeljal nedoletnice. Ti si se mi vdala v zreli razumni starosti. Hvala ti lepa, jako sem ti hvaležen, a kdo bi me prisilil, da se te držim do smrti za krilo? Ti imaš moža in jaz imam ženo. Ne jaz, ne ti, nobeden ni prost. Dovolila sva si šalo, kaj komu mar, in sedaj je konec!"

Oporekla mu je: "O, kako si surov in nesramen! Ne, mlado dekle nisem bila več, a nikdar prej nisem ljubila, nikdar grešila..."

Presekal ji je besedo: "To si mi že 20krat povedala, vem. A imela si že dva otroka..."

Odmaknila se je: "O, Georges, da te ni sram!..."

Pritisnila si je roke na prsa, dušila se, in vzdihla so se ji trgali iz grla.

Ko je videl, da prihajajo solze, je vzel svoj klobuk s kamina:

"A, cmerila se boš! Potem pa zbogom! K taki predstavi si me povabila?"

Stopila je predenj, da mu zabrani pot, potegnila naglo robec iz žepa in si otrla z brzo kretnjo oči. Vso voljo je zbrala, da bi dobila krepost v glasu, in s presekanom ihto je spregovorila:

"Saj ne... prišla sem, da bi... da bi ti povedala novico... politično novico... povedati sem ti hotela sredstvo, kako si lahko zaslužiš 50.000 frankov... ali še več... če hočeš."

Hipoma se je malo omeščal in je vprašal: "Kako to? Kaj mi hočeš povedati?"

"Po naključju sem ujela snoči par besed mojega moža in Larochevih. Sicer se nista meni nasproti kdovekak skrivala. A Walter je priporočal ministru, naj tebi ne razodene tajnosti, češ, da bi ti vse izblebel."

Du Roy je bil položil svoj klobuk na stol. Zelo pozorno je pričakoval.

"Torej—kaj je?"

"Polastiti se hočejo Maroka."

"Beži no! Pri Larocheu sem zajtrkoval in ta mi je namere kabineta malo ne narekoval."

"Ne, dragi moj, naplahtali so te, ker se boje, da bi prišle njih spletke na dan."

"Sedi," je rekel Georges.

Sam je sedel v naslanjač. Ona si je pritegnila podnožnik ter je počenila nanj, mlademu možu med kolena. In z laskavim glasom je začela:

"Ker mislim vedno nate, pazim sedaj na vse, kar se šepče okrog mene."

In začela mu je potihoma razkladati, kako je že nekaj časa slutila, da snujejo nekaj brez njegove vednosti, da ga hočejo pač izbrati, a se boje njegovega tekemstva.

"Dejala je: 'Saj veš, kadar človek ljubi, postane pretkan.'"

Snoči se ji je naposled zjasnilo. Velika kupčija, prav velika kupčija, ki jo na skrivnem pripravljajo. Sedaj se je smehljala, vesela svoje spretnosti. Razvnela se je, ko je govorila — žena financirjeva, v a j e n a gledati, kako se pripravljajo borzne spletke, vrednostno gibanje, vstajanje in padanje kur-zov, ki uniči v dveurni spekulaciji na tisoče malih meščanov, malih rentirjev, ki so naložili svoje prihranke v papirjih, za katere jamčijo s svojimi imeni spoštovani in ugledni možje, politiki in bankirji.

Ponavljala je: "O, veliko reč so zasnovali, velikansko. Sicer je pa spredel vse to Walter, on razume te reči. Res, nekaj prav posebnega je to."

Ta njena dolga priprava ga je razburjala.

"Daj, povej no brž."

"No, da, tako-le. Ekspedicija v Tanger je bila med njimi sklenjena takoj tisti dan, ko je prevzel Laroche zunanje stvari; in polagoma so kupili vse maroško posojilo, ki je bilo padlo na 64 ali 65 frankov. Nakup so izvršili zelo spretno, s sunljivimi, umazanimi posredovalci, ki niso vzbujali nezaupanja. Še Rothschildi so opeharili, ki so se čudili, kaj da zahtevajo ljudje samo marokin. Pomirili so jih, ko so jim imenovali meščarje, same propalce, same neizkušene ljudi. To je veliko banko potolažilo. Sedaj pa se odpošlje ekspedicija, in samo da homo zdolaj, bo jamčila za dolg francoska država. Naši prijatelji pridobijo 50 do 60 milijonov. Razumeš vso stvar? Potem tudi ra-

zumeš, kako se bojijo vsakega, in kako se boje, da se ne bi tudi najmanjša malenkost raztrosila med ljudi."

Glavo je bila naslonila mlademu možu na prsa, komolce mu položila na kolena, stiskala in privijala se je k njemu, čutila je, da se sedaj zanima zanjo, in pripravljena je bila storiti kar koli za en poljub, za en smehljaj.

Vprašal je: "Ali veš to zago-tovo?"

Odgovorila je s prepričanjem: "O, prav za trdno vem!"

Dejal je: "Ta je pa res prav dobra. Tega govnača Larochea, tega bom že usčnil. O, ponigla-vec! Naj se le varuje!... Naj se le varuje!... S prsti mu zma-stim njegovo suho ministrova-nje!"

Potem se je zamislil, pa za-

momljal: "Ampak to bi treba izkoristiti."

"Še utegnesh nakupiti posojil-nih papirjev. Po 72 frankov so."

Oponesel je: "Ze, ampak de-narja nimam na razpolago."

Dvignila je oči proti njemu, udano p r o s e e oči.—"Mislila sem na to, mucek moj, in če bi bil dober, prav dober z menoj, če bi me imel samo malo rad, pa mi dovoliš, da ti posodim."

Hlastno, skoraj trdo je odgo-voril: "O, tega, tega pa že ne!"

Mrmrala je s prosečim glasom: "Poglej, saj se lahko tako naredi, da ti ne bo treba izpo-sojati denarja. Jaz sem jih ho-tela kupiti za deset tisoč fran-kov, tistih papirjev, sama, da bi imela potem nekaj denarja čisto zase. No, dobro, pa jih vzamem za 20 tisoč! In ti boš imel pol-o-vico deležev. Razumeš, da tega Walterju ne vrnem. Za sedaj to-rej ti ni treba ničesar plačati. In ako se posreči, dobiš 70 tisoč frankov. Ako se ne posreči, mi boš dolžan deset tisoč frankov, ki mi jih plačaš, kadar ti bo prav."

Še enkrat je rekel: "Ne, takih kupčij ne maram."

Pa ga je pregovarjala, doka-zovala mu je, da si v resnici iz-posodi na besedo deset tisoč frankov, da jih utegne izgubiti, da mu torej ona ničesar ne poso-di, ko vendar založi stroške Wal-terjeve banke.

Vrhu tega mu je razlagala, da je bil on tisti, ki je vodil v "Vie-francaise" ves politični boj, ki je omogočil to kupčijo, in da bi bil pač neumen, ako se ne okoristi.

(Dajle prihodnjic)

Tea, Poi and Spaghetti Bowls

Unable to attend the Rose, Cotton, Sugar or Orange bowl football classics, members of the armed forces abroad had their own classics. Lower, cheer leaders at Spaghetti bowl, Florence, Italy. Upper left, action during the Poi bowl classic at Pearl Harbor. Upper right, the Tea bowl game at London. On sidelines are Dagenham girl pipers along with benched 8th air force men.

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

THE MAY CO.'S BASEMENT

Nove spomladanske obleke pol-mer

Sizes 18 1/2 to 24 1/2

5.40

Privlačna
Spun Rayon obleka

Obleka s lepimi pikami, ki se zapne spredaj, je fino ukrojena, da zadovoljivo pristoja. V sivi, zeleni ali lilac barvi, mere 18 1/2 do 24 1/2 za dekleta in žene.

Naročila po pošti in telefonu—
Pokličite CHerry 3000

New Arrival!

5.40

Smart
Bemberg Rayon obleka

Tenko, bemberg rayon blago, gladko ukrojeno s privlačnim ovratnikom in nabranim ospredjem. Blago z majhnimi natisnjenimi figurami. Zelene, rjave, rdeče ali modre barve, mere 18 1/2 do 24 1/2.

Naročila po pošti in telefonu—
Pokličite CHerry 3000

NAZNANILO IN ZAHVALA

S potrtimi srci naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je nemila smrt ugrabila našega nadvse ljubljene soproga in dobrega očeta

Joseph Skof

Premilil je dne 31. decembra l. 1944. Rojen je bil v Dolenji vasi pri Cerknici, odkoder je prišel v Ameriko leta 1913. Živel smo v West Virginiji, do leta 1929, in od takrat na svoji farmi na R. 2, Box 130, Painesville, O.

Blagopokojnik je bil mirnega značaja in priljubljen ter spoštovan med ljudmi. Imel je veliko prijateljev, in vsi ga bomo težko pogrešali. Bil je član društva Kras št. 8 S. D. Z.

Prav lepo se zahvaljujemo sosedom, ki so nas prišli tolažiti v času naše bridkosti. Dalje se želimo iskreno zahvaliti za krasne vence in cvetlice, ki ste jih poslali pokojnemu v pozdrav, ter vsem, ki ste darovali za sv. maše, in ki ste ga prišli kropiti, ko je ležal na mrtvaškemu odru, ter ga sprejmi na zadnji poti na pokopališče.

Iskrena hvala vsem onim, ki so nam poslali tolažilna pisma, kot tudi pristrčna hvala društvu Triglav S. D. Z., v Fairport, Ohio, za njih naklonjenost, ki so jo nam izkazali, ter nam prihiteli na pomoč.

Ti, dragi in nikdar pozabljeni ljubi soprog in oče, odšel si od nas v prerani grob. Počivaj v miru božjem in lahka naj Ti bo ameriška zemlja! Mi se Te bomo vedno spominjali z ljubeznijo v naših srcih dokler se ne snidemo na kraju večnega miru in blaženstva.

Zalujoči ostali:

MARY, soproga;

PVT. JOSEPH U. S. M. C., sin;

MARY VIRGINIA SKOF, hčerka;

FRANČE, MATIJA, v Thompson, Ohio, TONE, v New Yorku, in ALOJZIJ, v starem kraju, bratje

Cleveland, Ohio, dne 8. februarja, 1945

PET LET POZNEJE

LOJZE JERANČIČ

(Iz dnevnika odpuščenega kaznjenca)

(Nadaljevanje)

To so taki, ki boleha iz neke babjevnosti in pretirane domišljije. Boje se pač, da bi v kaznilnici umrli in se potem skušajo proti temu po svojih najboljših močeh zavarovati. V ta namen se kajpa poslužujejo vseh razpoložljivih sredstev, ki jim jih nudi zgradba in ker ta sredstva niso tako izdatna in mnogovrstna, kot n. pr. v svobodi, je umevno, da jih jetniki do skrajnosti izčrpajo. Marsikdo pa skuša v kaznilnici izkoristiti priliko, ki mu v tem oziru zunaj ni bila dana, ali pa jo je zanemaril. Poznal sem kaznjence, ki so prosili hišnega zdravnika za vbrizgavanje serumov zoper venerično bolezen, medtem ko zunaj niso nikoli mislili na to, niti v akutnem stadiju obolenja. Niso redki taki, ki prihajajo le navidez k zdravniku, v resnici pa so to dogovorjeni sestanki, največkrat kupčjskega značaja.

Svojevrsna so sredstva nekaterih kaznjencev, ki bi se radi znebili težkega dela in dosegli ugodnosti in brezdelje hiračih ali pozitivno tuberkuloznih kaznjencev.

Neki B. je bil pri tkalcih. To delo pa mu nikakor ni prijalo. Sklenil je oboleti in doseči spremembo. Ali priznati je moral, da bo šlo nekoliko težko, ker je bil izredno močan in zdrav. Naposled jo je iztuhlat. Vzel je v usta pljunek pozitivno tuberkuloznega tovariša in šel k zdravniku. Več kot četrte ure je imel gnus v ustih, preden je prišel na vrsto. Pred doktorjem se je na videz odkašljal in pljunil v posebno posodo. Mikroskopična preiskava izmečka je seveda ugotovila tuberkulozo, a medtem so kaznjenci svojega tovariša tudi že izdali, ker ni mogel izvesti načrta skrivaj. Ko je pozneje zapiščal kaznilnico, ga je zdravnik pregledal in našel, da je sedaj v resnici jetičen. S pljunkom se je bil okužil.

Kaznjence F. je sklenil umreti. Komaj devetnajstkrat je bil kaznovan in sicer po sedem let, šest let, osemnajst mesecev, 6 mesecev itd. Vselej radi tatvine, vlačuganja in beračenja. Topot je imel osem let kazni. Bil je škrofulozen in je delal pri gramozarjih, ki po ves dan tolčejo

na solnčnem dvorišču kamenje. Naveličal se je bil enoličnosti svoje potepuške usode in je jel tuhtati načrt, kako bi se za vedno znebil težavnega bremena življenja.

Blizu gramozne jame so odlagali tedaj hišni kovači pepel in smeti. Nekoč opazi Z., kako štrle izmed navlake kosi zarjavele žice. Oprezno se približa kupu, izvleče žico ter jo vtakne v žep. Kmalu potem so ga tovariši občudovali, kako brezskrbno si je potisnil kos žice v usta in ga pogoltnil, nato še enega in še enega. Kaznjenci so menili, da jim hoče F. pokazati kako čarovnijo in da znabiti posnema tistega, ki zna nože jesti... Toda kmalu se je pokazalo, da zaužita žica nesrečnemu ni nič kaj dobro tekla. V strašnih bolečinah so ga prenesli v bolnišnico. Živel je še nekaj časa, naposled pa je moral umreti, kajti nastale so take komplikacije in zastrupljenje, da je bilo vse zdravnikovo prizadevanje, da bi samomorilca rešil, brezuspešno.

Pri raztelesenju so našli vse tri kose žice in sicer eno nad želodec, drugo nekje v bližini jeter, a tretjo v črevesju. Dognali so, da je F. žico prejel, preden jo je pogoltnil, izbrusil, da bi mu zanesljivo obdržala v drobovju, povzročila zastrupljenje in končno smrt. Očividni namen se mu je strašneje posrečil kot je morda pričakoval. Dotična mesta, kamor so se bile žicne konice zapičile, so bila vsa zagnojena in otekla. Po zdravnikovi izjavi je moral F. trpeti nepopisne bolečine, preden ga je rešila smrt. In vendar ves čas ni odprl ust, da bi potožil, izvil se mu ni niti en sam vzdih bolečin, tako da je sam zdravnik izjavil: "Škoda, da ta človek ni imel prilike, pokazati svojega junaštva v kakem častnejšem položaju!"

Med mladoletnimi kaznjenci je vršil svojo kazen Gašper J. Z nekim tovarišem sta bila ponoči vdrla v samotno hišo in s sekiro pobila dve speči ženski, mater in hčer, ter ju oropala. Ker sta bila takrat še mladoletna, sta ušla vislicam in dobila po petnajst let.

Gašperčka so dodelili k mizarjem, da bi se izučil te koristne obrti. Toda bil mu je "oblič pretežak" in bi se bil neznanjsko rad iznebil. Ves žalosten in potrj je lazil o prostem času okoli mize v čitalnici, kjer mladoletni izdelujejo šolske naloge, jedo, molijo itd. Tuintam se mu je izvil globok vzdih. Eden izmed tovarišev ga vpraša, kaj mu je.

"Ne morem več živeti," je odvrnil pobito, "ne morem in tudi nočem. Kdo bo tako dolgo zaprt! Zakaj me silijo s tem neumnim mizarstvom, ko vidijo, da ga ne maram. Pretežko je to zame; ves se bom pretegnil."

Tako in podobno je tožil Gašper. Potem pa je zavlil v stranišče in si potisnil navadno čevljarško šilo, dolgo kakih 6 cm, v želodec. Dvakrat zaporedoma je vbodel, nato pa ga je začelo boleti in je nehal. Vrnil se je med tovariše in sedel med nje. Kmalu ga je jelo zmagovati in se je moral zlektniti po klopi. Kaznjenci so poklicali paznika, kateremu je Gašper zaupal, da se je naveličal živeti. Pa mu menda že ni bilo namenjeno, da bi bil umrl. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer je ob vestni zdravniški negi kmalu okrevl.

Dodelili so ga tkalcem, kjer se je kmalu izkazal kot goreč tihotapec. Kar po nekoliko metrov platna si je ovil pod sraj-

co in ga hotel odnesti. K nesreči pa se je zdel pazniku sicer šibki možicelj nekoliko preobilen v gornji život. Segel mu je pod srajco in mu ovil roko okoli pasu kot bi hotel zaplesati z njim. Presenečeni Gašper je klecnil z nogami in prebledel. Čuvar reda in poštenja v tej hiši pa je z večjo roko odvijal topi zavitek in se strašno strogo držal. Drugi dan je prejel Gašper pri raportu zaslužen nagrado.

Med najvzornije kaznjence v samotnem zaporu je brez dvoma spadal F. Z. Nikoli ni bilo čuti, da bi bil zagrešil kako nednost. Njegova celica je bila vzor jetnikove snaznosti in reda. Obiskoval je tudi šolo in bil med boljšimi učenci, po pridnosti pa gotovo med najboljšimi. Nekega dne pa stopi pred učitelja in ga preseneti s prošnjo, da bi ga oprostil nadaljnjega obiskovanja šole.

"Zakaj?" ga vpraša učitelj. "Ker me večkrat glava boli in se ne morem učiti, kakor bi se rad. Sram bi me bilo, če bi ne znal, ko bi bil vprašan."

"Le pomirite se in ne delajte si radi tega skrbi. Kadar vas bo glava bolela, pa povejte in vas ne bom spravljal v zadrego pred drugimi. Sicer pa itak vem, da se ne prepetvarjate in da cenite šolo."

Drugače je bil Z. hišni krpac in je krpal v svoji celici perilo, obleke in odeje kaznjencev. Pri tem poslu je uporabljal velike krojaške škarje.

Kaka dva dni po navedenem razgovoru z učiteljem je prišel paznik javit, da si je Z. poskusil zabosti škarje v srce. A se je le lahko ramil, ker je bilo orodje pretopo.

Učitelj se je takoj odpravil v Z.-jevo celico in ga resno vprašal, zakaj se je poskušoval. Ves zardel od zadrega in sramu je fant začel razlagati, da je bil po nedolžnem obsojen, da umora radi katerega je dobil dvajset let, ni izvršil on, ampak nekdo drugi, da je neka priča po krivem prisegla samo zato, da je rešila svojega ljubčka, ki bi sicer moral sedeti radi tega zločina itd. Dejal je, da se ga večasih polotijo tako obupne misli, da je ves zmeden in v takem stanju, da mu ni popolnoma nič do življenja. Vendar je obljubil učitelju, da v bodoče ne bo več delal samomorilnih poskusov.

Vzeli so mu krojaško orodje in poslej je moral lepiti papirnate vrečice.

Od tistih dob je poteklo nekoliko mesecev. Z. je nepričakovano izostal iz šole in ko je vstopil učitelj, mu je paznik diskretno javil, da si je Z. s kosci razbitega zrcala načel žile na levi roki in da ga je sedaj sram priti v šolo. — Topot učitelj ni šel več k njemu, ker je zvedel, da ga je bil že zdravnik opozoril, naj se ne igra lahkomišelnost z življenjem.

njem, ki mu bo samo prehitro poteklo.

Z. se je odkrito sramoval svojih nevarnih poskusov, vendar se mu je poznalo, da čuti v njih nekako olajšanje, prav kakor bi samemu sebi puščal tisto pregrešno kri, iz katere so mu od časa do časa vzklikale črne misli obupa...

Le obešanju kaznilniški "samomorilci" niso nič kaj naklonjeni. Prenevarno se jim zdi. Kdo jim more jamčiti, da bo postala njihova okolica še pravčasno pozorna in da bo prihitala na pomoč, ko bo že prepozno. Vedo, da je procedura obešenja razmeroma najenostavnejša, a strah jih je pred naglimi in gotovimi učinki. Večini tistih, ki se v ječi poškodujejo, je zgolj do tega, da inscenirajo nekaj nevsakdanjega, razburilivega, hoteč s svojim dejanjem vplivati na spremembo usode in demonstrirati pred predstojniki svojo užaljenost.

Vendar slučajni obešenja niso izostali. Neki J. n. pr. se je tudi naveličal mizararske delavnice. Ker drugače ni mogel doseči spremembe, se je obesil. Omotal pa si je motvoz tako previdno, da je bilo zadušenje v tistem položaju, kakor so ga našli viseti, nemogoče. Pozneje je sam pripovedoval, da je hotel predstojnike samo — "prestrašiti".

Pogostejši od samomorilnih poskusov so v kaznilnici pojavi hipne "blaznosti". "Obolenja" te vrste pa so tako preprosta, da zelo redko pripravijo zdravnika do resnega opazovanja. Po predpisih se morajo sicer tudi taki pojavi vestno registrirati,

vendar se to zgodi navadno brez strokovnjških izjav učelnih psihiatrov. Saj "bolnika" lahko "pogrunta" čisto navaden paznik-zvničnik, ki slučajno vrši v njegovi bližini službo. (Dalje prihodnjič)

NOVA IZDAJA

Angleško-slovenski besednjak

(English-Slovene Dictionary)

Sestavil Dr. F. J. Kern

Cena \$5.00

Dobi se v uradu ENAKOPRAVNOSTI 6231 St. Clair Avenue Cleveland 3, Ohio

Wants Nurses' Draft

Maj. Gen. Norman T. Kirk, surgeon general of the U. S. army, has asked congress for immediate passage of a law authorizing the drafting of nurses.

Bombsight Aids Accurate Hits

Maj. William E. Smith, Hapeville, Ga., is seen with the Norden bombsight with which he has accurately dropped 4,000 tons of bombs on enemy targets in France, Belgium, Holland and Germany. He is bombardier of a U. S. army 9th air force, B-29 Marauder, with one of the best records of accuracy among many excellent records.

DR. P. B. VIRANT — Optometrist

PREGLED OČI — PREDPIS OČAL

Uradne ure: 9:30 do 12:00; 1:30 do 5:00

Zvečer: 6:30 do 8:30

v sredo in soboto 9:30 do 12:30

15621 Waterloo Rd.

Cleveland, Ohio

v poslopiju North American Banke

Za sestanek pokličite IVanhoe 6436

Eighth Air Force Wins Laurels Over Europe

Center photograph shows result of 8th air force raid over Strasbourg, Germany. Upper left, English geese wander in for information at a class for crew of the 8th. Lower right, Capt. Kenneth R. Martin, Kewanee, Ill., left, and Lieut. Donald E. Young, Pittsburgh, with Blondie, one of the mascots of the unit. Circle Lieut. Col. Francis Gabreski, Oil City, Penn., top ace, with record still standing, despite the fact that he 1 been a prisoner in German hands for some time.

Za delavce

Za delavce

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE ŽENSKE ZA OSKRBNICE

za poslopja v downtownu
Polni čas šest večerov v tednu
od 5.10 pop. do 1.40 zj.

Najboljša plača od ure v mestu — Stalno delo

Zahteva se izkaz državljanstva — Zglasite se

Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 901
od 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah

The Ohio Bell Telephone Co.

Mali oglasi

ZA
REVMAČNE BOLEČI
PITAJE
PAIN-EXPELLER
Od 1867 god.
Zanesljiv liniment familiji

KADAR POTREBUJETE ZAVAROVALNINO

proti ognju, viharju, za avtomobile, šipe itd., se lahko in zanesljivo obrnete na

L. Petrich

19001 Kildeer Ave.—IV. 1874

Slovenske plošče

Nenavadno velika zaloga valčkov, polk in popularnih komadov

Johnny's Record Shop
5815 Superior Ave.
Odperto od polne do 9. zv.

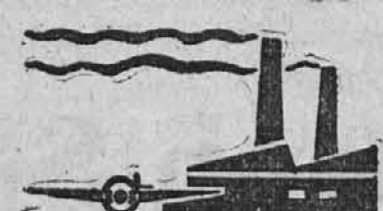
SOUND SYSTEM
INDOOR OR OUTDOOR
Posebni popusti za društva
B. J. Radio Service
1363 E. 45 St. — HEND. 3023

OHIJSKA VINA

prodajamo na debelo in drobno

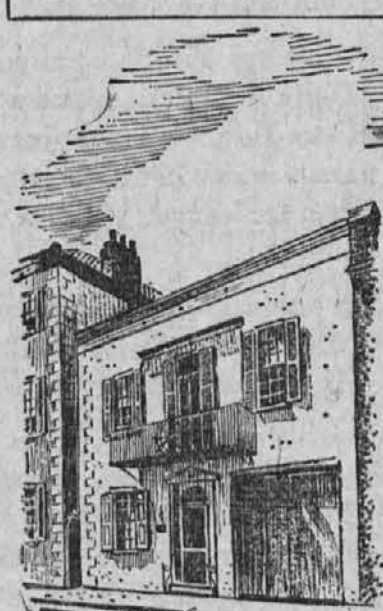
Joseph J. Smole, Jr.
6112 Glass Ave.

WHERE THE FUEL GOES

A PLANT manufacturing airplanes in New England burns 800,000 gallons of fuel oil a month.

Bonds Over America

CHARLESTON'S CHARM

Charleston, S. C., retains its 18th Century architecture, so full of warmth, charm and beauty. It might not have been so well preserved except for funds raised by War Bonds that enabled our fighting forces to erect and hold an impenetrable barrier against attack from overseas. War Bonds bought now will keep it unmarred. The quaint house that Col. Charles Brewton gave his daughter in 1733 embodies that charm. The delicate iron balcony and carriage entrance leading directly to the street are characteristic touches—prevalent in Southern homes in the formative years preceding the Revolutionary War.

U. S. Treasury Department

5 UR NA DAN je vse, kar se zahteva vašega sa, za delo v eni izmed naših feterij. Izkušnja ni potrebna. Preparacija zelenjave in mesa. Obedi in uniforme priložne.

Vprašajte za Mr. Watson

COLONNADE CAFE

Leader Bldg.

524 E. Superior Ave.

High School učenci

treniramo za

izborna stalna dela v

Zglasite se pri

The Osborn Mfg.

5401 Hamilton Ave.

Dovoljeno nam je upoštevati

vzvodu

POTREBUJEMO

PRESS ASSEMBLER

EXTERNAL GRINDER

ENGINE LATHE

OPERATORJE

TURKET LATHE

OPERATORJE

RADIAL DRILL PRESS

OPERATORJE

VOZNIKA ELEKTRICNE

VOZNIKA

TEŽAKE

Stalna dela sedaj in po

Visoka plača od ure in

LEMPCO PRODUCTIONS

DUNHAM RD.

MAPLE HEIGHTS

Mali oglasi

Prihranite vs

PLAČILNI DA

Kupite ekstra vojne

in znamke

Denite del vašega

na hranilno vlogo

Society of

THE PEOPLE'S BANK OF

PUBLIC SQUARE

VSE KARKOL

potrebuje se od zobozdravni

bodi izvlečenje zob, p

zob in enako lahko dobi

še polno zadovoljstvo

župniku, ne da bi zgubil

dosti časa. Vse delo je

kadar vam čas pripade

ni naslov:

vhod na 62. cesti

Knausovo poslo

6131 St. Clair Ave.

Buy a Bond and

BATTLES